Szegedi Ítélőtábla
Bhar.II.410/2012/8.

A Szegedi Ítélőtábla mint harmadfokú bíróság a Szegeden, 2013. január 24. napján tartott fellebbezési nyilvános ülés alapján meghozta a következő

Í T É L E T E T :

A csalás bűntette és más bűncselekmény miatt a vádlott ellen indított büntetőügyben a **Szegedi Törvényszék** mint másodfokú bíróság 2012. június 26. napján kihirdetett **2.Bf.248/2012/3.** számú ítéletét

m e g v á l t o z t a t j a

az alábbiak szerint:

A 2 rb. csalás bűntetteként [Btk. 318. § (1) bekezdés (4) bekezdés a) pont] elbírált cselekményt **társtettesként elkövetettnek minősíti.**

Egyebekben a másodfokú ítéletet **helybenhagyja** azzal, hogy a Bjk.361/2011/1,2. tételszám alatt nyilvántartott bűnjeleket a **(gazdasági társaság megnevezése)** (irányítószám, Település, utca, házszám) részére **rendeli kiadni.**

A kiszabott szabadságvesztésbe **beszámítja** a vádlott által 2013. január 11. napjától 2013. január 14. napjáig őrizetben töltött időt.

Megállapítja, hogy a harmadfokú eljárás során felmerült **3.000.-(háromezer) Ft** bűnügyi költséget az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S :

A vádlott bűnösségét a Szegedi Városi Bíróság a 2011. december 13. napján kihirdetett 7.B.1743/2011/14. számú ítéletével - korábbi próbára bocsátását megszüntetve - 2 rb. társtettességben elkövetett csalás bűntettében [Btk. 318. § (1)

bekezdés és (4) bekezdés a) pontja], valamint folytatólagosan elkövetett közokirat-hamisítás bűntettében [Btk. 274. § (1) bekezdés b) pont] mondta ki. Ezért, továbbá a próbára bocsátás alapjául szolgált társtettességben elkövetett lopás vétsége [Btk. 316. § (1) bekezdés, (2) bekezdés 1. fordulata] miatt halmazati büntetésül 1 év 10 hónap, végrehajtásában 3 év próbaidőre felfüggesztett börtönre ítélte. A szabadságvesztés tartamába annak végrehajtása esetére beszámította az előzetes fogvatartásban töltött időt. Érdemben elbírálta 1. sz. magánfél polgári jogi igényét, 925.000,- forint erejéig, és kötelezte a vádlottat a le nem rótt eljárási illeték megfizetésére, ugyanakkor 2. sz. magánfél polgári jogi igényének érvényesítését egyéb törvényes útra utasította. Rendelkezett a bűnjelekről és a bűnügyi költség viselésére is kötelezte a vádlottat.

Az elsőfokú ítélet ellen a vádlott és a védő fellebbezett, a vádlott felmentése, másodlagosan büntetésének enyhítése érdekében. A Csongrád Megyei Főügyészség az elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozta.

A másodfokon eljárt Szegedi Törvényszék a 2012. június 26. napján kihirdetett 2.Bf.248/2012//3. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet megváltoztatta, a vádlott terhére elbírált 2 rb. csalás bűntette tekintetében a társtettességre utalást mellőzte, a folytatólagosan elkövetett közokirat-hamisítás bűntette tekintetében pedig az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte és a büntetőeljárást megszüntette. A börtön tartamát 1 évre enyhítette és az előzetes fogvatartásban töltött időt felosztotta az őrizetben és előzetes letartóztatásban töltött időre - ezeket így jelölve meg. Helyesbítette a megítélt polgári jogi igény után fizetendő eljárási illeték jogosultját és kötelezte a vádlottat a fellebbezési eljárás során felmerült bűnügyi költség viselésére.

A másodfokú bíróság ítélete ellen az ügyész fellebbezett a vádlott terhére, a közokirat-hamisítás bűntette miatti eljárás megszüntetése, a másodfokú ítélet hatályon kívül helyezése és a másodfokú bíróság új eljárásra utasítása végett.

A Szegedi Fellebbviteli Főügyészség ezzel a tartalommal tartotta fenn az ügyész fellebbezését; álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen, míg a másodfokú bíróság helytelenül értelmezte a törvényes vád fogalmát.

Ugyanakkor a fellebbviteli főügyészség a csalás bűntette esetében is sérelmezte a társtettességre utalás mellőzését, mert álláspontja szerint az ügyész vádbeszédét alapul véve e tekintetben is törvényes vád emelésére került sor, a másodfokú bíróság álláspontjától eltérően.

Az ügyész fellebbezése alaptalan, a társtettességgel kapcsolatos álláspontját viszont osztotta az ítélőtábla.

***

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás lényege szerint a vádlott egy (keresztnév) keresztnevű, de ismeretlenül maradt társával a sértettet megtévesztette abban, hogy kedvező áron tud részére gázolajat szerezni. A megtévesztés eredményeként a sértettől 925.000,- forintot vett át, majd ismeretlen helyre távozott, így ilyen összegű kárt okozott, amely nem térült meg. A vádlottnak és ismeretlenül maradt társának egyáltalán nem állt szándékában - már az ajánlat megtételekor sem - a gázolajat megszerezni, illetve azt eladni a sértettnek, ebben a tekintetben tévesztették meg őt.

Az elsőfokú bíróság által megállapított további tényállás a közokirat-hamisításként értékelt bűncselekmény tekintetében - a vádirattal egyezően - azt tartalmazta, hogy a vádlott 2011. év elején, februárban, illetve márciusban pontosan meg nem határozható időpontban (Település)-en a (tér megnevezése) téren egy ismeretlen személytől 1.000,- forint ellenérték fejében megszerezte (Vezetéknév Utónév) nevére kiállított, a Magyar Államkincstár által kibocsátott (sorszám) sorozatszámú hatósági igazolványt, majd azt (Település)-en a tömegközlekedési eszközökön 3-4 alkalommal, egy hónapon belül felhasználta.

A másodfokon eljáró törvényszék mellőzte az ítéleti tényállásból az ismeretlen társ cselekvőségére vonatkozó megállapításokat azzal az indokolással, hogy a bírósági eljárás alapját képező vád a társtettes cselekvőségére nem tartalmazott tényállást, így e személyre nézve az elsőfokú bíróság nem állapíthatott volna meg elkövetési magatartást, a vád e tekintetben nem volt törvényes. A csalási cselekmény minősítéséből ezért mellőzte a társtettesi elkövetésre utalást.

A közokirat-hamisítás tekintetében pedig - a másodfokú bíróság álláspontja szerint - az ítélettel egyező tényállású vád ugyancsak nem felel meg a törvényes vád követelményének, tekintettel arra, hogy a vád a bűncselekmény törvényi tényállási elemeinek megfelelő konkrét tényeket, így azt, hogy milyen jellegű, milyen jogosultságot biztosító közokiratról van szó, illetve milyen módon történt a felhasználás - nem tartalmazza.

Az ítélőtábla mint harmadfokú bíróság a másodfokú bíróság ítéletét az azt megelőző első- és másodfokú bírósági eljárással együtt bírálta felül, függetlenül attól, hogy a védelem a másodfokú bíróság ítélete ellen nem fellebbezett. Ennek során megállapította, hogy a büntetőjogi főkérdés tekintetében ellentétes döntésre, és az ezt támadó fellebbezésre tekintettel a harmadfokú eljárás joghatályosan megnyílt.

A lefolytatott bírósági eljárások alakiságait vizsgálva az ítélőtábla sem az elsőfokú sem pedig a másodfokú bíróság részéről nem állapított meg olyan eljárási

szabálysértést, ami abszolút hatályon kívül helyezésre adott volna okot. Ez a fellebbezéssel megtámadott eljárás megszüntetésre is vonatkozik.

A Büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban Be.) 2. § (2) bekezdése szerint törvényes a vád, ha a vádemelésre jogosult a bírósághoz intézett beadványában meghatározott személy pontosan körülírt, büntető törvénybe ütköző cselekménye miatt bírósági eljárás lefolytatását kezdeményezi.

A Kúria 1/2007. Büntető Kollégiumi véleményének A.I.2.b. pontja szerint a vád tárgyává tett cselekmény körülírása akkor pontos, ha a vádló indítványában ismertetett történeti tényállás hiánytalanul tartalmazza a bűncselekmény törvényi tényállási elemeinek megfelelő konkrét történeti tényeket, így az elkövetési magatartást, helyet, időt, stb.

Következetes az ítélkezési gyakorlat abban, hogy a tartalmi követelményeknek nem felel meg a vád, amennyiben nem tartalmazza a cselekmény pontos körülírását és emiatt abból az adott magatartásnak a Büntető Törvénykönyv (továbbiakban Btk.) valamely, a Különös Részben megállapított törvényi tényállása alá vonhatósága nem valósítható meg, és így az a bűnösségre vonatkozó anyagi jogi következtetés levonására alkalmatlan. Ezzel azonos, ezt az álláspontot mindenben erősítő eseti döntésekben mutatkozik meg a bírói gyakorlat egysége, így a BH2009. 140, és 2011. 60 számú jogesetben is.

Önmagában, és pusztán a törvényi tényállási fogalmaknak történeti tényállásba emelése - az ítélőtábla álláspontja szerint - nem pótolja a most kifejtett követelményt, nevezetesen, hogy a vádlónak az elkövetési magatartásnak megfelelő tényeket le kell írnia a vádiratban. A Bírósági Határozatok 2011. 34 számú jogesete tartalmaz erre vonatkozóan iránymutatást, miszerint:

"...I. Nem felel meg a törvényes vád követelményének az intellektuális közokirat-hamisítás miatt benyújtott vádirat, ha nem tartalmazza az elkövetési magatartásnak megfelelő azokat a tényeket, hogy a terhelt miként működött közre abban, hogy a közokiratba (hatósági nyilvántartásba) valótlan adat kerüljön bejegyzésre ...".

Mindezekhez képest, az uralkodó ítélkezési álláspontot alapul véve az ítélőtábla azt állapította meg, hogy a vád a közokirat-hamisítás tekintetében mindössze azt tartalmazta, hogy egy közokiratot "felhasznált" a vádlott a tömegközlekedési eszközökön.
Az ítélőtábla mindenben osztotta a másodfokú bíróságnak azt az álláspontját, hogy a történeti tények ilyen szűkszavú, lényeges tartalmi elemeket nélkülöző leírása alapján a vádból nem lehet megállapítani, hogy *milyen jogosultságokat biztosító* hatósági igazolványról van szó, és *ehhez képest mit tekintett* a vádló a más nevére szóló valódi

közokirat *felhasználásának*, vagyis azt, hogy milyen konkrét elkövetési magatartással valósította meg a vádlott a bűncselekményt a közvádló szerint.

Azon ügyészi álláspont kétségtelenül helyes, amely szerint felhasználásról akkor van szó, ha az elkövető a más nevére szóló valódi közokiratot a saját jogviszonyában bizonyításra vagy igazolásra a sajátjaként használja fel. Ennek a megállapíthatóságához azonban meg kellett volna jelölnie azt, hogy milyen jogviszonyban, minek a bizonyítására, milyen releváns személlyel szemben történt meg a felhasználás - amelynek megjelölése nélkül az sem dönthető el, hogy mit értett a vádhatóság „felhasználás" alatt -.
A jelen ügyben emelt vád azonban ezeket a konkrét tényeket nem tartalmazza, hanem helyettük csak a törvényi tényállási fogalmak képezik a vád tényállását.

Ezért osztotta a harmadfokú bíróság a másodfokú bíróságnak a közokirat-hamisítás tekintetében a törvényes vád hiányára vonatkozó megállapítását, és az ebből fakadó jogkövetkeztetést. A törvényes vád hiánya az adott bűncselekményt illetően az eljárás szükségképpeni megszüntetését eredményezi, ebben a kérdésben tehát helyesen foglalt állást a törvényszék.

***

A harmadfokú bíróság eljárásának alapját a másodfokú bíróság ítéletének alapjául szolgáló tényállás képezi, kivéve, ha az megalapozatlan. A megalapozatlanság azonban kiküszöbölhető az iratok tartalma, vagy helyes ténybeli következtetés útján.
Az ítélőtábla megállapította, hogy a törvényszék által megállapított tényállás túlnyomórészt megalapozott, tévedett azonban, amikor a csalási cselekmény alapját képező tényállásból a törvényes vád hiányára hivatkozással mellőzte az ismeretlen elkövető-társra tett megállapítást.

A vádelvre nézve nem kritérium, hogy a vád és az ítélet tényállása között teljes történeti azonosság álljon fenn. Az ítélőbíróságnak a bizonyítás során a tényállás hiánytalan és a valóságnak megfelelő tisztázására kell törekednie. A bizonyítás eredményéhez képest az ítéleti tényállás több tekintetben, így az elkövetés helyét, idejét, módját, eszközét, eredményét stb.-t érintően eltérhet a vádirati tényállástól anélkül, hogy az sértené a vádelvet. A vád keretein belül a tényállásnak az elkövetés módja tekintetében történő pontosítása tehát nem sérti a vádhoz kötöttséget, sőt egyszersmind követelmény is, mégpedig a vád kimerítésének követelménye.
Ezzel azonos álláspontot képviselnek a Bírósági Határozatok 2005. 242 számú jogesete és az Elvi Bírósági Határozatok 2005. 1199 szám alatt közzétett jogesete is.

Kiemeli tehát az ítélőtábla, hogy a vádelv sérelmét nem jelenti az, ha a bíróság olyan részleteket is megállapít, amelyeket a vádirat nem tartalmazott, a lényeg, hogy a

bűncselekmény lényeges elemeit alkotó tények tekintetében feleljen meg a vádnak (BH 2005.7).

Az elkövetői forma (tettesség vagy részesség, s ezen belül melyik elkövetői alakzat valósult meg) kérdése ugyanebbe a körbe tartozik. Ugyanazon cselekmény tekintetében annak tisztázása, hogy a vádlott a cselekménynek részese vagy tettese, illetve mint jelen esetben annak eldöntése, hogy önálló tettese vagy társtettese, - a bíróság tényállás-felderítési kötelezettségébe tartozik, s ezért minden további nélkül eltérhet ebben a kérdésben a vádtól. Ebből következően szóba sem kerülhet e tekintetben a törvényes vád hiányának a kérdése.
(Megjegyzi az ítélőtábla, hogy ráadásul az ügyész a vádbeszédében kifejezetten akként nyilatkozott, hogy a vádlottnak a cselekmény elkövetésekor vele szándékegységben eljáró, és cselekményeikről kölcsönösen tudó társa is volt - elsőfokú irat 14. sz. jegyzőkönyv 3. oldal. 7. bekezdés - .)

A most kifejtettek miatt a másodfokú bíróság helytelen elvi álláspontot foglalt el a társtettességre vonatkozó törvényes vád hiányának megállapítása folytán, ami ítéletének alapját képező tényállása részbeni megalapozatlanságát (hiányosságát) eredményezte az ismeretlen társra vonatkozó megállapítás mellőzése révén.

A harmadfokú bíróság a részleges megalapozatlanságot [Be. 351.§ (2) bekezdés b) pont 2. fordulata] a már írtakra figyelemmel, az iratok tartalma alapján az elsőfokú bíróság által megállapítottakkal azonosan, a csalásként értékelt cselekmény elkövetői körét illetően az ismeretlenül maradt társ cselekvőségével kiegészítette.

A tényállást az így kiegészítettek szerint fogadta el a felülbírálat alapjául.

Az elsőfokú és a másodfokú bíróság a csalás bűncselekményét illetően megfelelő elmélyültséggel foglalkozott az egymás valóságát kizáró bizonyítékokkal, megfelelő indokát adták annak, hogy a vádlott előadásával szemben miért a terhelő bizonyítékokat fogadták el. Indokaik logikusak, meggyőzőek, okszerűek és megfelelnek az iratok tartalmának is, így a bűnösségre levont következtetés is törvényes.

Ugyanez a helyzet a minősítéssel is, azzal, hogy a csalás bűntetteként értékelt bűncselekmények a Btk. 20. § (3) bekezdése szerint társtettesként elkövetettnek minősülnek, ezért a harmadfokú bíróság a másodfokú bíróság ítéletét e tekintetben a Be. 398.§ (1) és (2) bekezdése alapján megváltoztatta.

A bűnösségi körülményeket a másodfokú bíróság hiánytalanul és kimerítően vette számba, azokat súlyuknak megfelelően értékelve törvényes nemű és mértékű büntetésre ítélte a vádlottat. Nem tévedett akkor sem, amikor úgy ítélte, hogy a

szabadságvesztés azonnali végrehajtása nélkül is elérhetők a büntetés céljai. További enyhítésnek azonban indoka nem volt.

Figyelemmel a további rendelkezések törvényességére is, a harmadfokú bíróság a másodfokú bíróság ítéletét egyebekben a Be. 397.§-a alapján helybenhagyta.

(Megjegyzi ugyanakkor az ítélőtábla, hogy helytelen volt az a törvényszéki helyesbítés, amellyel az előzetes fogvatartásban töltött időt felosztva külön-külön megjelölte az őrizetben és előzetes letartóztatásban töltött időt, miután a Btk. 99. § (1) bekezdése nem hagy kétséget afelől, hogy az ítélőbíróság a szabadságvesztésbe az előzetes *fogvatartásban* töltött időt számítja be, amely különbségtétel nélkül, egységesen magába foglalja az őrizetben és az előzetes letartóztatásban töltött időt.)

Észlelte az ítélőtábla azt is, hogy az eljárás során lefoglalt CD-ket a bíróság tévesen nem a tulajdonosuknak, a **(gazdasági társaság megnevezése)**-nek rendelte kiadni, ezért a Be. 155.§ (2) bekezdése alapján helyesbítette az erre vonatkozó rendelkezést.

A harmadfokú bíróság a Be. 385. §-ára figyelemmel, a Be. 398. § (3) bekezdése, a 381.§ (2) bekezdése és a 339.§ (1) bekezdése alapján úgy rendelkezett, hogy az eredménytelen ügyészi fellebbezésre figyelemmel a harmadfokú eljárásban felmerült bűnügyi költséget az állam viseli.

Szeged, 2013. január 24.

Dr. Mezőlaki Erik s.k.	Dr. Katona Tibor s.k.	Dr. Nagy Erzsébet s.k.
a tanács elnöke	a tanács tagja, előadó	a tanács tagja

A Szegedi Ítélőtábla Bhar.II.410/2013/8. számú ítélete és a Szegedi Törvényszék 2.Bf.248/2012/3. számú ítéletének a jelen ítélettel meg nem változtatott része a mai napon jogerős és fel nem függesztett részében végrehajtható.

Szeged, 2013. január 24.

Dr. Mezőlaki Erik s.k.
a tanács elnöke